

ՎԵՐԱԳԱՅԸ ՀԱՎԱՏԻՍ

1863 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 8

ՍԱԼԸ

ՆՈՒՄԵՐՈ 43

ԹԻԼԷԿՐՈՓ ԽԱՊԵՐԼԵՐԻ

Բարիս 3 Հոկ.

Իրէնս Տը Լա Թուր տ'Օվէրնը Լօնտրա սէֆարէթինէ,

Միւսիւ տը Սարթիկէս Բօմա սէֆարէթինէ,

Միւսիւ Մալարէ տախի Թուրին (Ի-Թալիա) սէֆարէթինէ Թային օլուստուլար:

ԽԻԻԼԱՍԱՅԸ ԲՕԼԻԹԻԳԱ

Պու հաֆթա կէլէն Լօվրօփա զազէթալէրինտէ պիր աճոյիպ էֆեհար քէշֆ իթմիշիզ. քի պուլուստուլուսուզ սարըն էֆեհարը Էլէ Տիչ իթթիզաճ իթմէզ, վէ շիւպէսիզ պուլ վուգուսթտան պիզէր տախի հիսսէ ալապիլիբիզ:

Լօթէտէն պերու Ֆրանսըզարըն վէ խուսուսիլէ Ֆրանսըզ զազէթալարընըն Լէհիլէր հագգընտա ըզհարը Թէվէճճհիւհ իթմէլէրի մալիւմ տիւր: Շիմտիյէ գատար պուսլարըն հեման քեաֆֆէսի Բուսիա իլիւն պարպար տըր, տէսիօթ տուր, ինսաֆըզտըր, հագսըզ տըր տէյիպ, Լէհիլէրի տախի տէվէթը միւշարէլէյհանըն զուլմ ու թէատտիաթը թաշթընտա էզիլիպ, չիւրիւյիւպ մահվ օլաճագ րատտէլէրինտէ պիր միլէթ կիպի կէօս ժէրէրէք, վէ տէվէթլէրինի թէշվիգ իտէրէք, պուլ պիշարէ միլէթի Բուսիանըն բէնէսիլիստէն գուրթարմագ ինսան օլանա վէ պախուսուս Ֆրանսըզարա պօրճտուր տէրլէր իտի:

Պիր արալըզ Ֆրանսանըն Օբէնէս Կիւս վէ Բիւս կիպի աթէշի զազէթալարը, իշի օ գատար ազտըրտըլար քի, տէվէթի

Թէշֆիգ իթմէյի տախի պիր թարաֆա պրազըպ, տիւզճէ իպրամ իթմէյէ գալգըշտըլար:

Պուսլար Ֆրանսըզ տէվէթինին պօրճուտուր տէտիլէր քի Լէհիլէրէ եարտըմ իթսին, շիւսի Լէհիլէր տախի վագթի իլէպիզէ եարտըմ իթտիլէր, վէ պու կիւնքի կիւնանլէրին տար սաաթընտա էյէր պիզ անլէրէ եարտըմ իթմէյէճէք օլուր իսէք, նանէօրլիւք իթմիշ օլուրուզ:

Տիւմէք քի շիմտիյէ գատար Ֆրանսըզար իքի սէպէպ իլիւն Լէհիլէրէ եարտըմ իթմէլի իտիլէր, պիրի ինսանիյէթ պօրճու, եանի Լէհիլէրի իշ պու տիւշար օլտուլարըն սէֆայէթտէն գուրթարմագ, քի Լիւկիլիզէ, Ֆրանսըզա, Իթալիայա, Կէմցէյէ, Թարանտապօլա պագմայըպ, ինսան օլանա պօրճ տուր. վէ իքինճիսի, մուգապէլէ պօրճու, եանի Լէհիլէր վագթըյէ քէնտիլէրինէ եարտըմ իթտիլէրի իլիւն, Ֆրանսըզար տախի շիմտի պօրճու իտիլէր անլէրին իմտատընա եէթիշմէյէ:

Լէհ մէսէլէսինին իպթիտայը զուհուրինտէն պերու զազէթալէր պու իքի սէպէպտէն պաշգա պիր շէյ կէօսթէրմէյիպ, հաթթա իւշ տէվէթլէր տախի Բուսիայա նօթա կէօնտէրտիլէրի վագթ, քէնտիլէրինին պու իշէ միւտալիլէ իթմէլէրինին եալընըզ սէպէպի, ինսանիյէթ վէ հագգանիյէթի կէօսթէրմիշլէր իտի:

Ֆրանսանըն սէրպէսթիլէթ թէրաֆտարը օլան զազէթալարը պու էսասլար իւզէրինէ հարաքէթ իթմէքտէ իքէն, էօթէտէ Իւրսմիւյի (անգրալեռնական) եանի սօֆու թագըմը քէնտիլէրինին տախի Լէհիլէրէ թէրաֆիլիլիք իթմէլէրինին պաշըճա սէպէպի նի կէօսթէրմիշլէր տիրքի, պալատէ մուհարրէր օլտուլու վէճհ իւզըն, աարըմըզն

էֆքեարը իլէ հիւ իմօիզաճ իթմէլ: Լէ՛՛՛-
լիւէր Գաթօլիք պուլուճտուղու իչիւն: Պը-
րանսըղ տէվլէթինին տախի վաճիպէյի զիմ-
մէթի իմիշ քի, մեզճէպլէրինին խաթրը ի-
չիւն անլէրէ մուսվէնէթ էթսին:

«Պրանսըղ տէվլէթի, տէր Լէ Սօն Դա-
զէթասը, ասլա դայտ իթմէյէրէք, քիլիսէ-
նին սատրգ էվլասը օլան Լէ՛՛՛լիւէրին գըըլ-
տըղընը պիթէրաֆլըգ իլէ սէյր իտէպիլէճէֆ
մի տիր:

«Պու հօլա պիր էքֆաղ տախի Լէ՛-
նիս վէ Կալէթ Կը Պրանս զազէթալարը
գուլանտըղընտան, սայըր սէրպէսթիյէթ
թարաֆկիրի օլան զազէթալար իլէ պուլար
պէյնինտէ պիր թօճաֆ միւճատէլէ դուհուր
իթմիշ տիր: Եանի, նէ՞ սէպէպտէն էթիւ-
րիւ Պրանսա Լէ՛՛՛լիւէրէ եարտըմ իթմէլի
տիր:

«Պու միւճատէլէ էփ էյի վազթտան պէ-
րու ճէրիան իթմէքտէ իտի իսէտէ, սօն վա-
զըթլարտա ճէսամէթ քէսպ իթմիշ օլտու-
ղունտան, Պրանսատա թապ օլունան զա-
զէթալարըն փէք չօղու հիսսէմէնտ օլմուշ-
լար տր:

Սօֆու թագըմը տէր քի, պիզիմ տէվ-
լէթիմիզին տիւնեատա հիմայէթ իտէճէյի
պիր միլլէթ վար իսէ, օ տախի Գաթօլիք
օլմալը, եախօտ պիզ պօրճլույուզ Գաթօ-
լիք օլանս եարտըմ իթմէյէ, վէ Գաթօլիք
օլմայանըն տախի իչինէ դարըլմամայա:

Սէրպէսթիյէթ թէրաֆկիրլէրի տախի տէր-
լէր քի, Պրանսըղ տէվլէթի նէրէտէքի զուլմ
կէօրիւր, օնու տէֆ իթմէյէ չալըլմալը: Վէ
սէֆիլ միլլէթլէրի, իսթէր Լէ՛՛՛ օլտուն, իս-
թէր Սաճար, իսթէր Լընապուտ իսէլաս
իթմէլի: պիզ ատէմլէրի մեզճէպլէրինտէն
թանըմաֆ իսթմէյիզ, էյէր միլլէթլէր պի-
զիմ հիւսնիլ թէվլէճճիւհիւմիւղիւ գաղան-
մաֆ իսթէրլէր իսէ, Քիլիսէ եանի թէր-
պիյէ վէ մէտէնիյէթտէ իլէրլէմիշ օլմալէ-
րիյէ գաղանա պիլըրլէր: Վէ տէյիլ շու եա
պու մեզճէպտէ պուլուճմալէրիյէ:

Լալլէրաֆիւնլար իչի ազտըրըպ, Բուսիա
իլէ հարպ իթմէյէ պիր պաշգա սէպէպ տա-
հա պուլուրլար, եանի Բուսիանըն սահի՛՛՛
խրիսթիան օլմամասը: Բուսիա իչիւն զալըմ
տըր, վահշի տիր, տէսթթ տուր, լագըրտը-
լարը արասընտա, պուլար գալգըպ սահի՛՛՛
խրիսթիյան տէյիլտիր լագըրտըրընը տախի
իլալէ իթտիլէր: Սէրպէսթիյէթ թարաֆ-
կիրլէրի տախի Բուսիանըն սահի՛՛՛ խրիսթի-
ան օլմասը, գալլ խրիսթիան օլմասը պիզիմ
վազիֆէսիլ տէյիլ տիր: պիզ հագգանի-
յէթէրվէրլիյիմիզ իչիւն տէվլէթը միւշա-
րէլէյհա իլէ հարպ իթմէլիյիզ, վէ տէյիլ
խրիսթիան բէրվէրլիյիմիզ իչիւն:

«Պիզ տէր Օթիլիս Կաթիս զազէթասը,
Բուսիայը սէվմէտիյիմիզ գատար Բօմայը տ
խի սէվմէյիզ: Վէ պու իրի հիւքիւմէթ ին
տախի քէսպը գաաֆ իթմէլէրինէ արզիւ իսէ-
րիզ: պիզ իսթէրիզ քի, քիլիսէ այրը վէ
տէվլէթ այրը օլտուն:

Հալէպտէ մուգիմ Յօճաննէս աղա քիւրք-
ճեանօֆ ճէնապլէրի պու սիտգտէ Մէղը-տա
պիր մէքթիւպ տէրճ իթտիրմիշ օլտուղուն-
տան, միւմայիլէյհին եազտըղլարընը թաս-
տիզ իթմէք իչիւն, Պրանսա զազէթալարը-
նըն պու մուարաղասը Վէրագամըղա տէրճ
օլունտու:

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԽԱՐԻՃԻՅԷ

ՊՐԱՆՍԱ. Իմբերաթօր Սեպտեմբերին
26ընճը կիւնիւ Պիարիցտէն ալմէթ իտիւպ
թիւիլյըրի սէրսյընա վասլ օլմուշ տուր:
Իքի կիւն սօնկրա վիւքէլայը ճէմ իտիւպ
ազար մէճլիս իթմիշ իսէ տէ, զազէթալէր
պու մէճլիսին գարարընըն պիր էսէրինի մի-
շահտէ իտէմէմէքտէ տիրլէր:

Ի՛՛՛թիմալ տըր քի պալատէ մուհարէր
թէլէկրաֆնամէտէ պէյան օլունան սիւֆէ-
րա թէպէտտիւլաթը, պու մէճլիսին գարա-
րընտան նէլէթ իթմիշ տիր:

Իմքերաթորիչ տախի Իսփանիայո պիր սեյաճէթ իթմէքտէ տիր : Սիւշարէլէյհա հէր նէ գատար Բեօյնէթո եանի թէպտիլի իւնվան վէ գըյաֆէթլէ տօլաշմագտէ իսէ-տէ, կիթտիյի մէմլէքէթ էհալիսի թարա-ֆընտան խահիշ վէ մէսէրրէթ սէտալէրի իլէ գապուլ օլունմագտէ տիր :

Իսփանիա գրալիշասը հազըթլէրի թա-րաֆընտան միւշարէլէյհայը գարշըլամագ ի-չին մահսուս պիր գօմիթէ թային օլունուպ, սէրայտա տախի պէօյիւք հազըրըգլար կէօր-մէքտէ տիր :

Իշվրօփատա Լէհլիէր իչին իյանէթօփ-լանտըղը մալիւմ տիր : Պու տէֆա իյանէ տէֆթէրլէրինին եիւզ օնունճու էսամիսի Ֆրանսըզ կաղէթալարնըն պիրինտէն նէշր օլունուպ, շիմտիյէ գատար նէֆսի Ֆրանսա-տա 22, 282 ֆրանգ ճէմ օլունմուշ օլտուղու շէօյլէ տուրսուն, իյանէ իտէնլէրին չօղու քէնտի իսմլէրինին իշ պու տէֆթէրտէ նէշր օլունտուղունու իսթէմէտիլէրինտէն իմզա-լարընըն իլք հարֆընը վաղ իթմիշէր, վէ պա-զըլարը տախի պէր Բուտէա պէշմէն, պէր պէ-շարէ Լէհլէ, պէր Բուտէա պէշմէն տէյու իմ-զա գօմուշար տըր : Տէրունու էսամիտէ է-փէյիճէ փափա իմզալէրի միւշաճէտէ օլուն-մագտէ տիր :

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Մուզհգայը հիւմայուն միրալայը իգզէթ-լու Օսման պէյէ նիշանը աալիի Օսմանի-նին տէօրաիւնճիւ :

Իրինէ մուզհգայը հիւմայուն պին պաշըսը րիֆաթլու Ըթըֆ պէյէ Մէճիտիյէ նիշա-նը զիշանընըն իւչիննճիւ :

Իրինէ մուզհգայը հիւմայուն գօլ աղալա-րընաան Սէհէմմէտ էֆէնտիլէր իլէ, Մաշ-մուտ էֆէնտիյէ զիշանը ալիսինին իւչիննճիւ րիւթպէլէրինտէն պիրէր գըթասը իհսան պույրուլմուշ տուր :

— Պունտան օն տէօրթ այ մուգատտէմ թէրսանէի ամիրէտէ ինշա օլունմագա պաշ-լանմըլ օլան պիր գըթա ֆըրգաթիյն իլէ թուշայա մահսուս օլմագ իւզըրէ ալթմըլ իքի կիւն էվլէլ իյմալընա մուպաշըրէթ գը-լընան պիր գըթա վափօրուն էմրը ինշալէրի պու քէրրէ գարիյնի խիթամ օլարագ, տիւնքի կիւն հուզուրու շէվքէթմէվհուրու հազըթլէր միւլիւքեանէտէ տէնիլէ ինտիրի-լիպ, ֆըրգաթիյնի մէգքիւր Իշրէլէնա-միյլէ, վէ վափօրու մէզպուր տախի Սէրաֆ իսմիյլէ թէսմիյէ գըլընտըղի իշտիլմիշ տիր :

Վափօրու մէզպուրուն իքի այ գարֆըն-տա թէրսանէի ամիրէտէ խիթամքէր օլ-մասը, միւճէրրէտ գափուտանը տէրեա տէվ-լէթլու փաշա հազըթլէրինին ֆիւնունու պահրիյէտէ միւթասըֆ օլտուգլարը էհլի-յէթ վէ աիրայէթի սէմէրէսի օլտուղունա շիւպէէ եօգ տուր :

Պիր միւտէթտէն պէրու Սինօպտա ինշա օլունմագտէ օլան պիր գօրվէթ սէֆինէսի պու տէֆա պահրէ ինտիրիլմիշ տիր :

— Ելիլ միւպարէթին սուլարը ինմէյէ պաշամըլ : Ելէհըր մէգքիւրուն ֆէյլիյաթը էսնասընտէ պաղը քէօյլէրէ վէ էհլը զրա-թէխասարաթը տօգունտուղու պունտան ագ-տէմ եազըլմըլ իտի : Իշնայը վագաատամը-սըր վալիի վալաշանը տէվլէթլու ֆէխամէթ-լու Իսմայիլ փաշա հազըթլէրի պիզգաթ պիշարէկեանըն իմտատընէ եթիշիպ, սար-ֆը ագչէ վէ էֆքիար իթտիյի, զաղէթալէր-տէ սէնա իլէ եազըլմագտէ տիր :

— Պիր վագըթտան պէրու մէզպունէն Իշ-րօփա ճանիպինտէ պուլունան ֆէրիգանը քի-րամտէն, մէճիսի պահրիյէ րէիսի սաատէթ-լու Մուսթաֆա փաշա հազըթլէրի իշ պու փագար կիւնիւ տէր սաատէթէ մուվասէլէթ իթմիշ տիր :

— Մարկոսեան Պիտրոս պէյին, միւթէվէ-ֆա Մ. Ըլէկրէթինին ելրինէ, Ղէնօվատէվ-լէթը Ըլիյէ շէհպէնտըրլիյին թային գը-լընմըլ օլտուղի իշտիլմիշ տիր :

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ՄԻԻԹԵՆԵՎԻՅԷ

— Երանան գրալը խորժ ճէնապլէրի թու-
լոնտան Երանան փըրգաթիւնինէ րագիւյ օ-
լուպ եօլա չըգտըղը էսնատէ, մայէթինատէ
պուլունմագ իւզըրէ փրանսա տէվլէթի թա-
րափընտան պիր, վէ Բուսիա տէվլէթի թա-
րափընտան տախի իքի գըլթա սէֆայինի
հարպիյէ կէօնտէրիլմիշ տիր:

— Մարսիլիատան եազարգըլարնա կէօրէ,
Թուենու վալիսի հազըրէթլէրինին մախտուլմ-
լէրի իշ պու Սեպտեմբերին 27ինճի կիւ-
նիւ Պէյէ նամ թուենու վափօրու իլէ-
շէհըր մէզըրէրէ մուվասէլէթ իթմիշէր տիր:

Միւմայիլէյիւմ պիր գաշ կիւն օրատա
պէյ յթուլթէթ իթաիքտէն սօնկրա, թահսիլի
փինուն զըմնընտա փարիսէ ազիմէթ իտէճէթ-
լէր իմիշ:

— Օտէսա էհալիսի թարափընտան Բու-
սիա Իմբէրաթօրունուն Վըրըմա թէշրիֆինի
թէպրիք իթմէթ իշիւն պիր գօմիթէ թային
օլունմուշ: Մէրգուլման պիր վափօրու մախ-
տու իլէ միւշարէլէյիւն պուլունտուղու իլ-
վատիա նամ մահալէ կիտիպ, մէմուրիյէթլէ-
րինի իճրա իթմիշէր: Թարափըր տէվլէթը
Միլիյէտէն կէօնտէրիլէն սաատէթլու Օսման
փաշա հազըրէթլէրի տախի Օտէսատան օլ-
ճանիպէ ազիմէթ իթմիշ տիր:

— Վարա տէնիլլին Մնաթօլու եագասը
իսթէլէրինէ իշէմէթտէ օլան վափօրլարըն
արասընտտ մուգատտէմա զուհուր իթմիշ
օլան րէգապէթ պու քէրէ Եինէ ալտէթ իթ-
միշ օլտուղունտան, պիր գաշ կիւնտէն պէ-
րու եօլճուլարըր պէշէր զուրուշա թաշըտըգ-
լարը իշիտիլմիշ տիր:

— Սիւվէյիշ գանալընըն միւտիրի միւսիւ
Լէսէքս պու տէֆա Բարիսէ կիթմիշ տիր:

ԻՅԼԱՆ

ՆԱՍՐԻ ԻԶԻՆ ՄՈՒՆԻՃԷ

Պու՝ պիր նէվի եագը օլուպ, նասըրը ու-
թուրա իլէ պիրազ քէստիքտէն սօնկրա, պու-

եագըտան պիր փարշա եափըլթըրմալը վէ
իքի իւշ կիւնտէ պիր տէֆա տէյիլթիրիպ
Եէնիսինի գօմալը, վէ պու ամէլիյաթ իք,
իւշ տէֆա իճրայէ կէլիթքտէն սօնկրա նախ
սըրըն մահալ օլաճաղընա շիւպէ Եօլտուր:

Սաթըրըր պէշէր գուլթուսու օն զուրու-
շա, Օլէնճիրլի խանըն իւթ զաթընտալու-
մէրօ 3. Կէլէննըն օտասընտա:

Թահլէլէլէ Վիլլաշ վէ Լահաթ Եփէպէնին
Ֆիլլէլէ:

69 00	Թահալլիլաթըր միլթաղէ
57 30	Սուգատտէմ չըգարըլան Լահաթ
58 05	Սուախարէն չըգարըլան Լահաթ

ԻՅԼԱՆԱԹ

Իշպու զագէթա հաթթատա իքի տէֆա ուֆագ
գըլթա իլէ, վէ պիր տէֆա պէջիւք գըլթա իլէ
նէշը օլունուր:

Պիր Եըլլըր	100	զուրուշ
Ալթըր պըլլըր	60	"
Իւշ պըլլըր	30	"
Ուֆագ նուսիսի	1	"
Պէջիւք նուսիսի	2	"

Թաշըպար իշիւն, 50 սաաթըր մէսաֆէտէ պու-
լունան էյալթլէր իշիւն սէնէվի 15 զուրուշ վէ 100
սաաթ մէսաֆէտէ պուլունանլար իշիւն 30 զուրուշ
փօթա փարասըր պըլլըր:

Իյլանաթըն պէշէր սաթըրընտան պիր տէֆա ի-
շիւն 60 փարա, իքի տէֆա իշիւն 40 փարա պը-
նաճագ տըր:

Իքի տէֆատան զիյատէ գօնուլաճագ վէ պէջիւք
կըլանաթ իշիւն պըր փազարըր օլունուր:

ՄԷՄՈՒՐԻՅԵՆ

ԻՍԹԱՆԳՈՒՏԱՆ Վէզիր խանընտա՝ 17 Ե. Մի-
նասեան թապխանէսի:

ԻԶՄԻՏ. Մ. Յալիւր Աղա Նաղարէթեան.
ՊՐՈՒՍԱ. Թէօփիլէ Աղա Գալիօնճեան:
ԷՏԻՐՆԷ. Թորոս Աղա Յօհաննէսեան:
ԹՐԱՊԶՈՒՆ. Խաչատուր Աղա Էլմասեան
ԹԷՔՖԻՐ ՏԱՂ. Յարութիւն Աղա Դամճեան:
ԳԱՅՍԷՐԻՅԷ. Յօհաննէս Աղա Ե. Պալըզեան:
ՀԱԼԷՊ. Յովհաննէս Աղա Բիւրքճեանօֆ:
Սայըր էյալթլէր իշիւն տէ իլէրուտէ մէմարլէր
թախսի գըլլնաճագ տըր:

Քրիստոսի զԱՅԻԹԱՆ Ս. ԹԱՊԷՆՆԵՆ

ՍԱՀԻԳԻ ՄԱԹՊՈՒԱ ՎԷ ՂԱԶԷԹԱ
Ե. ՄԻՆԱՍԵԱՆ